

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Našim nepoboljšljivim.

Nikdo, komur neso popolnem neznane podrobnosti našega narodnega boja nam ne more zameriti, ako nikakor nismo prešinjeni posebnim spoštovanjem do modrosti in do političnega takta naših domačih protivnikov. In sigurno, kar se sedaj godi v nasprotnem taboru, zamoglo bi hipoma zadušiti vsak podoben čut v naših prsih ter nam napolniti dušo z opravičenim gnjusom pred stranko, katera se poslužuje tako neizmerno podlih sredstev. Po vseh časopisih liberalnega Izraela kopičijo lačni Ljubljanski „penny a liners“ lažnjive proizvode svoje pokvarjene domišljije, s slastno radostjo jih potem razširjajo po vsej deželi njih vredni pristaši. Pozabljen je izrek Bürgerjev: „An einem Kaiserwort soll man nicht drehen noch deuteln“; zlobno se komentuje, obrača in zavija vsaka beseda, katero je izjavil presvetli vladar o priliki Svojega potovanja in ker tu pravega gradiva ni, da bi tem obrekovalcem moglo služiti v njih nečiste namene, izmišljajo si krilate besede ter jednake izmišljotine trosijo po širokem svetu. Posebno se pa naglašajo po fakijskih nočinah, da se je Nj. Veličanstvo baje ostentativno po Kranjskem izogibalo besede „Slovenec“ in bistroski hermenevti tolmačijo to takoj kakor neposreden cesarski ukor nasproti narodnim težnjam slovenskega prebivalstva.

V istini, slepa strast omamila je naše nasprotnike v takej meri, da so izgubili zadnjo mrvico zdravega razuma! Nikakor jih ne moti, da cesar po vsem Svojem potovanju, na Štajerskem in Kranjskem, nikdar ni izustil besedice „Deutsch“, dasiravno se je germanstvo v Gradci, Ptuji in Mariboru na vse kriplje prizadevalo, dokazati svojo eksistenco presvetlemu gostu. Na Štajerskem videlo se jim je to postopanje čisto umevno in naravno, — na Kranjskem pa je analogen slučaj tem vremenskim prerokom takoj največjega pomena! Kake odgovore pa je pričakovala premodra gospoda iz vladarjevih ust?

Deželno slavnost na Kranjskem ni mogel prirediti ves slovenski narod, kateri vsled nemile osode životari razcepljen po sedmih kronovinah, temveč osnovala in praznovala jo je kranjska dežela in tedaj je popolnem naravno, da je presvetli cesar, odgovorivši kranjskemu deželnemu zboru, kranjskeje trgovinske zbornice, zastopnikom kranjskih občin se posluževal v teh razmerah jedino pravilnega izraza ter govoril o kranjskeje deželi, kranjskeje obrtnosti itd. Pač treba je gledati skozi mikroskop posebne konstrukcije, ako se hoče v tem videti kako znamenje posebne simptomatične važnosti in odkritosrčno milujemo obupni položaj nasprotne nam stranke, katera se v svojej nezgodi tolaži z enakimi halucinacijami.

Žalibože pa moramo nemškutarskej gospodi kaliti tudi to nedolžno veselje! Presvetli cesar izustil je vendar to zloglasno besedo „Slovenen“ in sicer pri priliki, kjer je bila po vsem na svojem mestu. Le jedno narodno društvo predstavljalo se je Nj. Veličanstvu — „Matica Slovenska“, katera združuje vse slovensko razumništvo ter zastopa duševno celokupnost našega naroda. Ko so tedaj gg. Grasselli, Levec in Šuklje imenom „Matice“ cesarju izročili prekrasen „Spomenik“, glasil se je odgovor Nj. Veličanstva od besede do besede:

„Es freut mich sehr, diesen neuen Beweis der Anhänglichkeit **Melner treuen Slovenen** entgegen zu nehmen“. Živo se zanimaje za razmere tega občeslovenskega zavoda pozivedoval je presvetli vladar, če ima društvo družabnikov tudi po drugih deželah, zlasti po Štajerskem, koliko knjig da izdava na leto in kakega zadržaja da so, — in deputacija, iznenadena po milostnem sprejemu, zapustila je cesarski dvor s preveselim prepričanjem, da imamo Slovenci na cesarskem prestolu premilostljivega pospešitelja svojih slovstvenih in narodnih prizadevanj!

In zakaj se oziramo danes na to zanimivo epizodo, zakaj oživljamo spomin na nepozabljeno deželno

slavnost? Zgodovinska imenitnost cesarskega potovanja po Slovenskem tiči baš v tem, da sta se v teh prekrasnih dnevih bližala pravični vladar in verno udani slovenski narod, da je vez, katera veže Slovenstvo na Habsburško dinastijo, odsehal postala mnogo bolj trdna in nerazrušna, nego je bila do sedaj. Protivniki pa, osramočeni in preplašeni, hočejo sedaj siliti se mej vladarja in narod, rušiti lepo soglasje, z lažmi prekaniti ljudstvo, katero se je že naveličalo njih kovarstva. Naj se pomirijo ti junaci — prebrisanost kranjskih Slovencev je na predobrem glasu in tudi o njih neplodnem podjetju veljajo besede mojstra Götheja: „Man merkt die Absicht und wird verstimmt!“ —j.—

Miklošič in Hrvati.

(Dalje.)

Kdor hoče Miklošiču pravičen biti in kdor kaj o jezikoslovstvu razume — oboje pa moramo od vsakega zahtevati, ki v takih pitanjih le zine — mora pripoznati, da je Miklošič pustil Hrvatom vse, kolikor je le po svojih študijah mogel storiti. Resnica pa se v znanosti ne sme in ne more prikrijevati, če tudi komu ni ugodna. Ali vendar še je le Miklošič Hrvatom tako rekoč ustvaril narodno epiko in prvi preiskal njih epički verz (Volksepik der Kroaten, Denkschriften der Academie, Bd. XIX.). Prej drugi svet ni nič o hrvatski epiki znal. O pesmah, ki pohajajo iz XV., XVI., XVII. stoletja, je Miklošič dokazal, da so po jeziku brez dvojbe hrvatske. Bogišič vsaj na videz ni tega mnenja, ker jih je v svoji l. 1878 v Beogradu izšli zbirki „Narodne pjesme“ dal natisniti s cirilico. Iz te Miklošičeve razprave naj še omenim jako karakteritičen stavek (str. 57): „wenn Hektorović die melodie des liedes: „Kada mi se Radosave vojevoda odiljaše“ serbisch nennt (evo ti šaljem ovi srbski način), so ist darauf bei der früh begonnenen vermengung der Kroaten und Serben in Dalmazien um so weniger ein gewicht zu legen, als die sprache des liedes für

LISTEK.

Klara Milič.

(Ruski spisal J. C. Turgenjev, poslovenil J. P.)

(Dalje.)

IV.

On je tekel proč od Aratova, — a ta je mislil: „Srce, pa tak okamenel obraz!“ Zdelo se mu je, da se ona drži in giblje, kakor bi bila ali namagnetizirana ali kakor bi bila mesečna. — In vendar ona brez dvojbe . . . da, brez dvojbe gleda na njega.

„Literarno jutro“ se je nadaljevalo. Debeli človek z naočniki je zopet nastopil; napram svojej resnej vnarnosti predstavljal je zdaj šalivca, — deklamoval je prizor iz Gogolja, pa ni dobil nikake pohvale, prikazal se je zopet flavtist; za njim prigrmel je pijanist; potem je dvanaestletni deček, napomadziran in zavit, sviral neko varijanso na goslih, po licih so se mu videli sledovi solzá. Čudno je bilo,

da so ob prestankih iz sobe za igralce večkrat zaslišali se glasovi trombe, ko se ta instrument ni nič potreboval pri predstavi. Pozneje se je zvedelo, da se je splašil diletant, ki je bil povabljen igrati nanj, ravno ko je imel stopiti pred občinstvo. Na zadnje se je zopet prikazala Klara Milič.

V rekah držala je zvezek Puškina, vendar mej deklamovanjem ni niti jeden pot pogledala nanj . . . Bila je videti prestrašena, majhena knjižica se jej je tresla mej prsti. Aratov zapazil je tudi zdaj nekako otožnost po vsem njenem obrazu. Prvo kitico: „Ja k vam pišu . . . čego že bole?“ deklamovala je jako priprosto, skoraj naivno, — ter naivno in iskreno mahala z obema rokama pred seboj. Potem je začela malo hitreje; ko je začela kitico: „Dru-goj! net! Nikomu na svete ne oddala bi serdecja!“ — se je zopet osrčila in oživela — ter ko je prišla do besed: „Vsja žiznj moja bila zolotom svidanja vernaga s tobój,“ je njen do zdaj tihi glas zazvenil vzvišeno in pogumno — a njene oči so se tudi predrzno upirale v Aratova, h konci je njen glas zopet oslabil in njen obraz zadobil je prejšnjo naivnost.

Poslednje štiri vrstice je čisto pobila, — zvezek Puškinov pal jej je iz rok — in hitro je odšla.

Občinstvo je ploskalo in jo obupno klicalo . . . Nek seminarist iz Male Rusije je tako glasno kričal: „Milič! Milič!“ — da ga je njegov sosed uljudno in prijazno posvaril: „prizanašajte bodočemu dijakonu!“ — Aratov je hitro ustal in pripravil se za odhod. Kupfer pritekkel je za njim . . . „Prosim, kam pa že ti?“ — zavpil je on, „ali hočeš, da te predstavim Klari?“ — „Ne, zahvalim se,“ odgovoril je Aratov in odšel domov.

V.

Čudna, njemu samemu nejasna čuvstva so ga razburjevala. V resnici mu Klarino deklamovanje ni prav dopalo, dasi ni prav vedel, čemu ne? Njega vznemirjevalo je to deklamovanje, zdelo se mu je zoprno, neharmonično . . . Kakor bi nekaj razgrajalo v njem, javljala se je neka sila. In ti bistri skoraj usiljivi pogledi? Kaj ti pomenjajo?

Skromnost Aratova ni niti jedno trenutje dopuščala misli, da bi on mogel dopasti takej čudnej deklici in vzbuditi v njej čuvstvo, podobno ljubezni,

den kroatischen ursprung desselben entschieden und als dem ausdrück „serbisch“ bei demselben Hektorovič der ausdrück bulgarisch entgegen steht.“

Iz prej navedenega citata o hrvatskem jeziku lahko se razvidi, da je tudi Miklošiču vse Hrvat, kar se samo tako zove, ker tudi kajkavcev njim ne odreka, zoveč je samo „Pseudo-Hrvate“. Navzlic njegovej hipotezi, da hrvatski in srbski jezik nista eden jezik (se ve da prvotno), je lahko vsakdo Hrvat ali Srb po svoji volji. Kdor se diči s svojim hrvatskim imenom, je Hrvat, bōdi si po rodu kajkavec, čakavec ali štokavec ali e-ije- ali i-kavec. Faktum pa je zopet, da ogromna večina hrvatskega naroda (prostega namreč, ker to je važen moment) ni govorila in še ne govori onega narečja, ki je podloga sedanjemu hrvatskemu književnemu jeziku. Kako pa je ta jezik nastal in kdo je imel največ upliva na njegov razvoj, to pa itak mora vsakemu Hrvat u biti znano. Da za književni jezik Hrvatov in Srbov od ilirske dobe ne velja Miklošičev izrek, da se mu izraz „jezik hrvatski ili srbski“ kriv zdi, vendar lahko vsako dete razsodi.

Ako so ga Hrvati o svojem času nazivali ilirskim, njim je sedaj ravno tako svobodno nazivati ga hrvatskim. To ime je tudi opravičeno, kar ono kakor znano ni bilo. Jezik hrvatski in srbski je hvala Bogu danes eden jezik in bo zmirom tem bolj, čem manj bodo Srbi ekavili, Hrvati pa v Zagrebu in drugod jezik kovali, ampak držali se Vukovih načel in onega živega narečja, iz katerega je Vuk zajemal.

Književno in s tem duševno jedinstvo mej Hrvati in Srbi je jedna najvselejših prikaznij na slovanskem Jugu in misleči Hrvati in Srbi lahko se iz tega, da je bilo navzlic vsem razlikam in veliki mržnji mej brati vendar mogoče, učijo poguma in vztrajnosti in tudi potov, da bo rodilo še drugi sad; naj ne čakajo, da je Magjari k temu prisilijo. To je gotovo tudi Miklošičevo mnenje. Krivo razumevanje njegovih strogo znanstvenih trditev je pač uzrok, da je svoje nauke o Srbih in Hrvatih v drugem izdanji „Lautlehre“ od l. 1879 (Vrgl. Gram. I. Bd.) natančneje izrazil ter jim na str. 392 dodal v znanstvenem delu nepričakovane besede: „selbstverständlich darf diese ansicht nicht als versuch gedeutet werden, beiden völkern die bahnen der politik zu weisen: sie bedürfen einander.“

More li dober prijatelj Srbom in Hrvatom kaj lepšega svetovati nego te tri res zlate besede, s katerimi je prav v Miklošičevem pregnantnem stilu toliko povedanega? Na to prosimo iskrenega odgovora! Tri besedice so, ali njihov veliki pomen je jasen dovolj.

Slobodinega dopisnika sklep, da Miklošič „otevši nam Dubrovnik oteo je staru knjigu, oteoši Zagreb uzeo je poviest, jednom riečju: učinio je isto što poznati Majkov, a malo ne isto što onaj, koji je u svom magjarskom pathosu nazvao Hrvatsku fikcijom“. — Miklošič in Pesty!!! — je po vsem

tem res pravi humbug, o katerem velja: Oče, odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo. Proti hrvatski državni misli — to pa je strankarom prava vendar glavno, ki še ne morejo razumeti, zakaj se mi Slovenci bavimo le z ono „leidige sprachenfrage“ ter se še nočemo navduševati za visokoleteče državno-pravne ideale — pa Miklošič nikjer ni besedice izrekel, ampak iz omenjenih njegovih besed veje čisto drugi duh. Dubrovnik pa Miklošič Hrvatom tudi ni niti prvi niti sam vzel, tem manje pa staro literaturo, ker ravno tudi na njo opira Miklošič svojo hipotezo; dalmatinski pisatelji razen Gundulića in Palmotića so mu vsi Hrvati. Kar se pa Gundulića in Palmotića tiče, omenim kratko le to, da od časa književnega jedinstva morajo itak vsi srbski in hrvatski pisatelji biti skupna last obeh narodov.

Nemci so se o svojem času dosta pravdali — in še danes nahajajo se taki učeni in neučeni ljudje, ki nemajo družega posla — kdo je večji, Schiller ali Goethe? Goethe je na to rekel enkrat Eckermannu (gespräche mit Goethe von J. P. E. 4. Aufl. Brockhaus. Leipzig. 1876. I. 153.): „sie sollten sich freuen, dasz überall ein paar kerle da sind, worüber sie streiten können“. Mutatis mutandis naj velja to Hrvatom in Srbom! Svojite si le Gundulića in Palmotića notranje, ne samo zunanje, in v vaše kolo naj skoro pristopijo i Slovenci.

Neka mržnja proti Miklošiču izvira tedaj le iz nevednosti, kaj je jezikoslovstvo. To bi se pa še hrvatski akademični mladeži na Dunaji in tudi drugod lahko odpuščalo, ker nahajajo se še drugi ljudje, ki nečejo jezikoslovstva razumeti. (Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. avgusta.

Budgetna debata českega deželnega zbora vrši se precej mirno: le v sredo je bila nekoliko živahnjša ko je pri naslovu „zdravstvenost“ poslanec dr. Roser poudarjal slabe sanitarne razmere Praškega mesta ter slabo pitno vodo; na kar so se za mesto zavzeli dr. Grégr in župan Černy, zagovarjaje postopanje sanitarnih organov. Pri naslovu ljudska šola predlaga budgetni odsek resolucijo, v kateri se deželnemu odboru nalaga sklicati enketo o načinu, kako bi se ustavili vedno rastoči stroški za ljudsko šolstvo, ne da se utesnuje pouk. O budgetnem naslovu „subvencije“ predlagal je grof Harrach, da se naj voli 20.000 gld. za priprave in načrte k zidanju muzeja, kar se vzprejme z vsemi glasovi razven onih nemške levice. Budgetna debata se nadaljuje.

Cesar je baje že vzprejel ostavko gališkega namestnika grofa Potočkega ter ga bode v posebnem odličnem obliki oprostil njegove službe. Naslednik mu bode podpredsednik gališkega namestništva, dvorni svetnik pl. Zaleski, ki bode porok za to, da se bode uprava Galicije nadaljevala v duhu odstopivšega namestnika. Dvorni svetnik pl. Zaleski ni samo spreten, zveden in izurjen uradnik, nego ima tudi onega političnega duha, ki je neizogibno potreben za to dostojanstvo, da daje deželi Galiciji, kar je njenega, pa tudi razume varovati ugled in korist cele države. V vseh njegovih dosedanjih služ-

bah in pa kot vladni zastopnik v deželnem zboru izkazal se je zelo spretnega ter sposobnega za to velevažno mesto, ki ima baš v Galiciji včasih reševati zelo težavne naloge.

Vnanje države.

Utrjevanje ruske zapadne meje se nadaljuje z vztrajnostjo in marljivostjo. Trdnjava Varšavska, koje jedini grad Praga je imel doslej sedem trdnjav, bode se pomnožila s šestnajstimi forti; štirje bodo stali na desnem bregu Visle, dvanajst pa na nasprotnem Varšavskem. Druga trdnjava Georgiewsk ob ustji Buga pomnožila se bode z osmimi trdnjavami, ravno s tolikimi trdnjavi Ivangorod in Brest-Litevski na Bugu. Kjer pa še vse te trdnjave ne zadostujejo, napravili se bodo utrjeni ostrogi. Tako se so pričeli letos taki nasipi v Gonsewu v guberniji Lomza in v Konski, guberniji Radom, ki bodo še letos končani. Prihodnje leto se bo utrjevanje nadaljevalo in mnogo novih železničnih prog osnovalo. V mejno gubernijo Kališ in pa v Podlahijo in Ukrajno poslali so se vojni in vladni inženirji, da preiščejo zemljo glede ugodnosti za železnico. V prvi vrsti imele bodo železnice strateški namen, še le v drugi trgovinski. V ruskej Poljskej je toliko vojaka, kar ga izza 20 let nikdar ni bilo. Pod poveljstvom generala Gurka stoji 85.000 mož. Sicer se pa dá ta marljivost vlade opravičiti nekoliko s tem, da stare poljske trdnjave nikakor ne zadostujejo modernim zahtevam in da se tudi železnice ne dajo meriti z inozemskimi.

„Pol. Corr.-i“ se piše in Carigrada, da sili upravni odbor javnih dolgov Visoko Porto k temu, da bi zopet pri vlastih urgirala zadevo bolgarskega tributa in deleža balkanskih držav na dolgu. Predsednik upravnega sveta, Mr. Vincent, izdelal je načrt, po katerem naj bi prevzel evropski syndikat z nekako garantijo balkanskih držav izplačevanje teh deležev. — Zadnje čase se je v Carigradu, posebno v francoskih krogih, v obče naglaševalo, kako da se sultan bolj in bolj nagiba proti Franciji in ta vest se je razširila tudi po vseh listih. Zdaj se pa zopet trdi, da narašča nemški upli v pri Visoki Porti; sultanu da so posebno ušeč nemški uradniki, ki se izogibajo vseh spletk in se vedejo sploh pošteno. — Prihodnje dni pripeljal bode polkovnik generalnega štaba Nuri bey nekaj mladih turških oficirjev v Berlin, kjer se bodo v pruski vojski praktično pričeli službi. Prvo leto ustopijo ti gojenci, sami sinovi prvih turških družin, v vojaški pedagogiji, da se nauče nemščine; potem še le bode cesar odločil, v katere polke da se imajo uvrstiti ti inostrani častniki.

Dopisi.

Iz Trsta 9. avgusta [Izv. dop.] Zopet so začele petarde pokati po naših ulicah. Irredenta še ne spi, pač pa menda naša vlada, ki je vsemu lahonskemu početju nasproti preveč apatična, in se le tedaj probudi iz svoje dremote, kadar gre za to, da se kakemu narodnemu društvu prepove javni nastop, da bi se ljubi mir ne kalil. — Prihodnjo nedeljo napravi naš vrli „Sokol“ zopet izlet na Opčino, kjer bode veselica v Čitalnici in se bodo „Sokoli“ pokazali v raznih vajah. — Delavsko podporno društvo bode 26. t. m. slovesno praznovalo rojstni dan svojega pokrovitelja, cesarjeviča Rudolfa.

V Trstu obstoji še jedno slovensko delavsko društvo. To sicer ne nastopa javno, akopram bi

strasti! . . . On si je tudi drugačno predstavljat tisto neznano žensko, tisto deklico, katerej se bo on čisto udal, katera se bo vanj zaljubila in postala njegova nevesta, njegova žena . . . On je le redko-kedaj mislil na to: bil je z dušo in telesom še čisto nedolžen mladenec — a čisti obraz, ki se je pri takih priložnostih vzbudil v njegovej duši, bil je čisto drugačen, — podoben njegovej pokojnej materi, katero je jedva pomnil, a njen portret je hranil kakor svetinjo. Ta portret bila je naslikala z vodeno barvo prijateljica sosedna ne baš lepo; a bil je čuda podoben, kakor so pravili vsi. Ravno tak nežen profil, ravno take mile, svitile oči, ravno taki svilaati lasje, ravno tako smehljaje in prav taka bi morala biti deklica, katero bo on izbral . . .

A ta rujava, zagorela deklica z debelimi lasmi in malimi brkami pod nosom pač ni dobra in je verjetno bedasta. — Zakaj mi bo? — ta ciganka! (Aratov ni mogel najti hujšega izraza.)

In vendar Aratov ni mogel izbrisati iz glave te ciganke — če tudi mu niti njeno petje, niti obnašanje, niti vnanjost ni bila po godu. Nedavno

poprej čital je Walter Skottov roman „Sen Ronanskija vodi“. Junakinja tega romana imenuje se Klara Mobray. Pesnik četrtega desetletja jej je posvetil pesen, ki se končava z besedami:

„Nesčastnaja Klara! Bezumnaja Klara!
Nesčastnaja Klara Mobray!“

Aratov znal je to pesen na pamet . . . In so mu te besede blodile po glavi . . . „Nesčastnaja (nesrečna) Klara! Bezumnaja (neumna) Klara!“ . . . (Zato se je bil tako začudil, ko je Kupfer omenil Klare Milč). Platoša je zapazila, — ne to, da bi se bil on kaj zunaj spremenil; na njem tudi nikake spremembe ni bilo — a nekaj tajnostnega in neprijetnega v njegovih pogledih in njegovem govorjenju. Previdno ga je povpraševala o literarnem jutru, na katerem je bil; — vzdihovala je, pogledovala ga spredaj, zadaj in po straneh — na jedenkrat je pa počila z dlani ob stegna in zaklicala: „No, Jakobček, zdaj že vem, kaj je!“

— Kaj tacega? — povprašal je Aratov.

— Najbrž opazil si na tem jutru kako dolgo-repato. (Platonida Ivanovna imenovala je tako vse

gospodičine, ki se oblačijo po modi.) . . . Njen obraz je bil lep . . . in tako le se je sukala in ti mižikala (Platonida je vse to predstavljala v resnici), in z očmi je delala take kroge (Platoša je delala s prstom kroge po zraku) . . . Tebi je to bilo po volji, ker nesi tega vajen . . . a to ni vse nič, Jakobček . . . Le popij čašo čaja, pa bo dobro . . . Bog pomozil!

Platoša je umolknila in se oddaljila . . . ona še ni nikdar toliko in tako navdušeno govorila . . . a Aratov je mislil: „Tetka, prav imate . . . Vse to je le, ker nesem vajen . . . (On je bil res še le prvokrat vzbudil pozornost kake ženske . . . a vsaj prej tega ni bil nikdar zapazil.) Razvajati se ni treba.“

Začel je brati neko knjigo — in zvečer popil je čašo lipovega čaja — po noči je dobro spal. Drugo jutro se je pa zopet, kakor bi se ničesar ne bilo prigodilo, poprijel fotografije.

A proti večeru je z nova nekaj motilo njegov duševni mir.

(Dalje prih.)

dobro bilo, da se pokaže. Pa, dasi malo koristi svojim udom in deli pomoč v bolezni prav ekonomično, je vendar vse hvale vredno. Večkrat se je že podarjalo, zakaj se ne bi te dve društvi združili? Posamični udje jednega ali drugega društva so se zanimali za to, pa ostalo je vse pri starem, ker ni nobene inicijative ni od jedne ni od druge strani od dotičnih odborov.

Tržaški Slovenci mi ne bodo v zlo jemali, ako jaz, kot nov dopisnik, pred svet stopim s predlogom, kateri ni težak in bode v veliko korist našej stvari v Trstu. Obe društvi „Delavsko podporno društvo pod pokroviteljstvom cesarjeviča Rudolfa“ in „Tržaško podporno društvo“ izbereta naj vsak svoj odsek treh ali več udov. Ta odsek se vsak za se posvetuje, kako bi se začeli dogovori. V odsek naj bi bili voljeni ljudje čisto mirnega značaja, brez strastij in brez osebnih mrženj. Naj bi v to svrhu povod dalo manjše „Tržaško podporno društvo“, naj bi povabilo dotični odsek „Delavskega podpornega društva“, ter ob jednom podalo kratek program, po katerem bi se dogovor vršil. Po tem potu bi se dale poravnati stvari, katere neso več tako nasprotno kot so bile, ker so od društva odstranjene vse osebe, ki so v burnem času netile ogenj domačega prepira in iz osobnosti cepili narod v Trstu v dva tabora. Nikjer na Slovenskem ni potrebnejša sloga, ko tukaj v Trstu, kjer živi naš narod mej ljutimi sovragi Lahoni, nasprotniki Slovanstva in Avstrije. Slovan ima v Trstu velik in znamenit poklic, kajti ne Nemeec ne Italijan ne sme gospodovati na Jadranskih obalah, ker pripadajo Slovanu, ki je tukaj na lastni zemlji.

Da pridemo do tega, je prvi pogoj: jedinstvo, sloga. Bodimo tedaj Slovenci v Trstu jedini, pozabimo osobnosti mej seboj, narodna stvar naj nam sveti liki jutranja zvezda, katera oznanjuje beli dan. Pozabimo prepire, postanimo trezni in mislimo, da nas bodo naši potomci obsojevali, ako še dalje traja to nezno stanje. Za dober začetek stavim kot miroljuben Slovenec naslednji predlog: Naj vsi uplivni narodnjaki na to delujejo, da se omenjeni društvi združijo. Odboroma obeh društev pa gorko na srce polagam, da je njih naloga, premišljevali združenje obeh društev v jedno močno celoto. Naj bi se še katero drugo pero oglasilo v tem smislu; potrebno bode in koristno. Želeti bi bilo, ko bode „Delavsko podporno društvo“ praznovalo rojstveni dan svojega pokrovitelja, da bi se s tem velevažnim dnevom tudi položil temelj združenju. K—l.

Iz Celjskega okraja 6. avgusta. [Izv. dop.] Pretečeni torek bila je pri Celjski porotni sodnji obravnava proti mlademu kmetškemu fantu Alojziju Krajgarju, katerega je zagovarjal neki dr. Stepischnegg. Že pri začetku obravnave vpraša predsednik gosp. Levičnik zatoženca, ali zastopi nemški, na kar zatoženec odgovori, da niti besede ne razume. Obravnava bila je se ve da nemška, govor državnega pravdnika kakor tudi zagovornika nemški, in le potem, ko smo porotniki že svojo sodbo naznanili, spregovoril je državni pravdnik gosp. Švinger slovenski, in sicer za to, da je zatoženec razumel, kaj tožitelj nasvetuje, kar je po človeških, in menda po avstrijskih postavah vendar pravično in bi se nikdo ne mogel spodtikati na tem; ali v Celji je menda to protipostavno! Brž ko gosp. Švinger konča, ustane dr. Stepischnegg in začne se pritoževati, da ni nihče gosp. Švingerja razumel, za kar ga gosp. predsednik takoj k redu pokliče, in s tem je bila tudi ta stvar končana. Omenjam ta dogodek le zaradi tega, ker Celjski in Grašk listi svetu trobijo in lažejo, da je zatoženec odgovoril, da ni razumel slovenskega govora gosp. Švingerja, kar zatoženca nihče prašal ni, in bi ta tudi tako odgovoril ne bil, ker gosp. Švinger govori prav lepo in lahko umljivo slovenski.

Taki so torej ti Celjski odvokati Glantschnigg in Stepischnegg. Ta dvojica bi bila torej slovenskemu kmetu prijazna! Taki ljudje se predrznejo naše poslance grditi in nam svoj lažnjivi list usiljevati. Ti ljudje se naselijo med nas, imajo od nas zaslužek, zato da naš jezik, naše stare navade zasmejujejo. — Zapomnite jih!

Domače stvari.

— (Biskup Strossmayer) pripeljal se je danes popoldne v Ljubljano, obiskal Čitalnico in si potem ogledal mesto, zlasti vse cerkve. Tudi „Narodno Tiskarno“ počastil je s svojim pohodom. V njegovem spremstvu sta gg. dr. Rački in Richter. Iz Ljubljane odpelje se „dika Jugoslovantva“ danes zvečer na Bled, kjer ostane tri dni.

— (Državno pravdnništvo v Ljubljani) začelo je uradovati v slovenskem jeziku.

— (Nemške zabave pri paviljonu za šampanjec pri ljudski veselici.) Danes se je vršila obravnava pri c. kr. mestnej delegiranej okrajnej sodnji proti g. Spetzlerju, c. kr. praktikantu pri finančnem ravnateljstvu, jako zloglasnemu nemčurju, ker je mestnega živinozdravnika gospoda Skalé-ta brez vsacega uzroka, samo zato, ker je zaklical „živio!“, dvakrat na glavo udaril in ga s psovkami razžalil. Sodnik je bil c. kr. pristav g. F. Čuček. Zatoženec ni dejanja tajil, izgovarjal se je le z razburjenostjo. Obsojen je bil na 48 ur zapora, eventualno deset golginarjev globe. No, za praktikanta dober začetek!

— („Turnerkneipe“ v Švicariji.) Že v sredo pričela se je obravnava pri c. kr. okrajnem glavarstvu Ljubljanskem proti Otokaru Künlu, prej uradniku Rudolfove železnice v Ljubljani, sedaj potom kazni v Lobersdorfu na Dolenje Avstrijskem, zaradi znanih njegovih Slovence in „Sokol“ sramotilnih „knittelversov“ pri „Turnerkneipi“ v Švicariji. A ker Künl ni imel izrodov svoje nemške poezije pri sebi, odredil je c. kr. komisar g. Jabornik, da se ima obravnava prestaviti na danes ob 10. uri popoldne. G. Künl-a ni bilo, pismeno se izgovarja, da je moral odpotovati iz službenih ozirrov. Pač pa je poslal se ve da močno popravljeni glasoviti svoj „poem“, ki ga je deklamoval pri „Kneipi“ v Švicariji. Akoravno je odkrhal g. Künl marsikatero surovino svojih „knittelversov“, so isti še zmirom zadosti impertinentni in surovi. Zapisali smo si nekatere kitice, da čitatelji vidijo, kak dub vlada v krogih „Laibacher Turnvereina“ pod vodstvom Prusa Rüttinga. O „Sokolih“ deklamoval je Künl te verze:

„Daneben standen prächtig roth,
Die Herren Sokolisten;
Wenn die nur, wem sie ähnlich sehen,
Doch endlich auch schon wüßten!

Schon sind es bald an 100 Jahr
Seit Frankreichs Schreckenstagen;
Scharfrichter mussten dazumal
Solch rothe Hemden tragen.

Navdušenost slovenskega naroda napram Nj. Veličanstvu, izraženo v živio-klicih, sramoti gosp. Künl v sledečih vrstah:

Wenn froher Gruss mit hellem Ton
Der Slavenbrust entsteiget;
Wenn die begeisterte Flammengluth
Ihm in die Wangen steiget:
Dann lob ich mir sein „Živio“,
Dann mag es laut ertönen:
Doch Brüllen, wie man's da gehört,
Heisst unseren Kaiser höhnen!

in dalje:

Dort Staub fliegt auf, der Pöbel jöhlt
Und rennet nach dem Wagen;
Das Stossen wird von unserem Verein
Mit stolzem Ernste getragen!

Dogodka pri paviljonu za šampanjec, kjer so Nemci in Nemškutarji pokazali vso svojo surovost, vide Spetzler, opeva g. Künl tako:

Doch weil Toaste deutsch und frei
Und deutsches Wort ertönte,
Der Pöbel, denn nur solcher wars,
Die wackren Schützen höhnte!

Und ohrenzerreissendes Živio brüllt
Die angetrunkene Menge,
Und droht mit Stock und droht mit Faust
Und arg wird das Gedränge!

Auftaucht ein Priester vor dem Herrn,
Und seine Augen flammen;
Im Namen der Dreieinigkeit!
Haut alle hier zusammen!

Vprašamo, kateri Slovenec, sploh kateri omikani človek zamore pri takej nesramnosti miren ostati? Kaj poreče „Ljubljanski butelj“, ki je trdil, da je „Slovenski Narod“ v svojem poročilu pretiraval? Seveda surovost, celo od mirnih Nemcev občudovana, kakeršno prakticira on vsaki teden, ta je njegov „metier“, in gotovo bode pod g. Kütola verze podpisal radostnim srcem „Imprimatur“. — Ker g. Kütola ni bilo, zaslišan je bil g. Tomc kot priča, in g. c. kr. komisar Jabornik objavi, da se bode sodba sklenila in contumaciam in pozneje objavila. Kadar zvemo sodbo, jo priobčimo.

— (Na Ostrem) pri Hrastniku so rudokopi že pred par dnevi napravili „štrajk“, ker jim je novi ravnatelj mezdo tako znižal, da ni moč živeti. Do 7. t. m. ni bilo še nikakega nereda, pozneje pa se je moralo že kaj obrniti na gorje, ker 12 tja poslanih žandarjev ni zadostovalo, temveč so poslali še po oddelek lovcev v Celje in po Kuhnovec v Ljubljano.

— („Slovensko društvo“) zborovalo bode letos še pri sv. Ani v Slov. Goricah in v Ptujih. V Mariboru pa bode glavni zbor. Društveniki se prosijo, da uplačajo letnino za l. 1883 pri blagajniku g. dru. Jarneji Glančniku, odvetniku in predsedniku posojilnice v Mariboru.

— (Požar), ki se je opazal 7. t. m. zvečer v Ljubljani, bil je v Rovtah nad Vrhniko. Treščilo je v hlev Jakoba Kunca (popisna št. 95 v Rovtah) in zgorelo je 21 glav živine, vsi vozovi in kmetjsko orodje, kozolec itd. Rešiti se ni moglo nič. Škoda jako velika. — Od drugega dopisnika došlo nam je naslednje poročilo: V torek 7. dan t. m. ob 11. uri po noči udarila je strela v hlev Jakoba Kunc-a, posestnika v Osredku. Požar je upeljal to poslopje in zraven stoječi kozolec. Zgorelo mu je pri tej nezgodi vse seno prve letošnje košnje, 12 štantov in 6 naloženih voz nažete pšenice, 21 lepih goved, veliko poljskega orodja in žaganic. Zaradi silnega viharja ni bilo moč ničesar oteti. Nesrečnež je bil zavarovan pri Graškej zavarovalnici le za 500 gold., škoda pa mu je nad 3000 gold. Zlobni vihar nosil je iskre daleč na okoli, in ko bi ne bil dež prej že nekoliko močil, unela bi se bila še tudi druga poslopja pri farnej cerkvi ž njo vred. „Bog nas obvaruj treska in hudega vremena!“ —e.—

— (V Pirešicah) pri Celji zmagali so s pomočjo Ponkvičanov pri občinskih volitvah narodnjaki.

— (Posojilnica Celjska.) Koncem julja bilo je uplačanih 541 glavnih deležev. Hranilnih ulog 78 208 gld.; 498 zadružnikom posodilo se je 100.455 gld. 25 kr.

— (Vabilo.) Čitalnica v Gornjem Gradu priredi v spomin 600 letnega združenja Štirske s presvetlo hišo Habsburško v dan 15. avgusta t. l. veselico s sledečim sporedom: I. Eno uro doktor. Burka v jednom dejanji, poslovenil J. Alešovec. II. Mutec. Vesela igra v jednom dejanji, poslovenil Dav. Bolé. III. Petje: „Slovenec sem“, „Domovini“, „Kam?“, „Glasi domovinski“, „Rojakom“, „U boj“. IV. godba in ples. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. — Ustoppina prostovoljna. Igralo in zabavalo se bode v veliki dvorani v gradu.

— (Za nagrado spisov „Slomšek kot pedagog“) darovali so č. gg.: J. Meško 2 gld., Jože Sinko 2 gld., Koser 1 gld., Kukovec 2 gld., Pučko 1 gld., Lovrec 50 kr., Kranjc 1 gld., Žitek 1 gld., Bobanec Ivan 2 gld., Serajnik Lovro 50 kr., Žolnir 1 gld., Zadravec 1 gld., Trstenjak 1 gld., Gradišnik Armin nabral v Postojini 9 gld., Konjiško učiteljsko društvo 4 gld., Celjsko učiteljsko društvo 6 gld., dr. Križanič 2 gld., Koprivnik 2 gld., Sežansko-Komensko učiteljsko društvo 10 gld., Zmazek 1 gld., Kolarič Matija 1 gld., Jamšek 1 gld., Ivan Kelec je poslal 7 gld., nabranih na Aninsko nedeljo pri sv. Ani v Krembergu pri obedu v farovži. — Vsem blagim darovateljem izreka srčno zahvalo

Fran Žiher,

predsednik Ptujkega učiteljskega društva.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 10. avgusta. „Wienerzeitung“ objavlja ostavko namestnika Potockega, kate-

